

Список літератури:

1. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rv.gov.ua/sitenew/data/upload/files/1/proj.doc
2. Лендел М. Інституційний механізм реалізації регіональної політики в країнах Центрально-Східної Європи / М. Лендел // Регіональна політика в країнах Європи. Уроки для України. – К., 2000. – С. 18–27.
3. Bates T. Theories of Entrepreneurship // Theories of Local Economic Development. Perspectives from Across the Disciplines / Ed. By Richard P. Bingham, Robert Mier. Sage Publications. – 2013. – № 1. – P. 48–62.
4. Blair P., Premus R. Locotion Theory // Theories of Local Economic Development. Perspectives from Across the Disciplines. Ed. By Richard P. Bingham, Robert Mier. Sage Publications. – 2011. – № 1. – P. 132–139.
5. Holupka S. Shlay A. Political economy and Urban Development // Theories of Local Economic Development. Perspectives from Across the Disciplines. Ed. By Richard P. Bingham, Robert Mier. Sage Publications. – 2011. – № 1. – P. 85–96
6. Lennart L. Technology Foresight in Sweden. Seminar on Technology Foresight, 3-4 March 2003, Vienna / Lubeck Lennart. – Vienna, 2003.
7. Nelson A. Theories of Regional Development // Theories of Local Economic Development. Perspectives from Across the Disciplines. Ed. By Richard P. Bingham, Robert Mier. Sage Publications. – 2008. – № 1. – P. 124–130.

Стоянец Н. В.

Сумський національний аграрний університет

**ВЫЗОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕГИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ
В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ**

Резюме

Предложены пути совершенствования стратегий конкурентоспособности Украины с учетом направлений региональной политики: секторальной (отраслевой), территориальной (пространственной) и управленческой. Определены вызовы социально-экономического развития с учетом потенциальных угроз для создания новых возможностей развития регионов Украины и повышения жизненных стандартов. Применён методический подход к политике регионального развития с учетом глобализационных векторов развития в целом транснациональных корпораций и отдельных стран.

Ключевые слова: регион, стратегия, экономическое развитие, социальные проблемы, прогнозирование.

Stoianets N. V.

Sumy National Agrarian University

**THE CHALLENGES OF FORMATION OF THE STATE REGIONAL POLICY
IN MODERN CONDITIONS**

Summary

Ways of improving of Ukraine competitiveness strategies, taking into account areas of regional policy, sectorial (branch), territorial (spatial) and management, are offered. Determined challenges of social and economic development in consideration of potential threats to create new opportunities for the development of regions of Ukraine and raising living standards. Methodological approaches applied to the regional development policy, considering globalization vectors of transnational corporations and individual countries. Subject to the basic principles of improving strategies for the state competitive recovery, the formation and implementation of the state regional policy should be based on the principles of achieving a uniform and integrated spatial development, regional and local accessibility, sustainable local development and effective cooperation.

Key words: region, strategy, economic development, social problems, forecasting activity.

УДК 332.1:[338.46:34](477)

Хохуляк О. О.

Новокаховський гуманітарний інститут

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

**РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ ЧИННИКІВ
НА ОБСЯГИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ У РЕГІОНІ**

Сформульовано припущення, що недостатня активність населення як клієнтського сегменту на ринку юридичних послуг пов'язана з двома чинниками – зростанням (зменшенням) рівня витрат домогосподарств та низьким рівнем правової культури. Активізація ділового сегменту безпосередньо пов'язана з рівнем збільшення ділової активності підприємств та установ регіону. Для з'ясування наявності зв'язків між двома парами факторів автором було застосовано методику кореляційного аналізу.

Ключові слова: юридична послуга, регіональний ринок юридичних послуг, методика кореляційного аналізу.

Постановка проблеми. Аналізуючи структуру національного ринку юридичних послуг України, спостерігаємо тенденцію поступового зменшення

частки правових послуг, реалізованих населенню у загальному обсязі реалізованих юридичних послуг. Так, якщо в 2010 р. юридичні послуги

населенню становили 64,5 млн. грн. і на них припадало 4,6% загального обсягу реалізованих юридичних послуг, то в 2015 р. правових послуг для населення було реалізовано на 49,7 млн. грн. (зменшення становило 14,2 млн. грн.), або 2,2% загального обсягу реалізованих юридичних послуг в Україні [1, с. 113; 2]. Така тенденція зумовлена низкою причин, що гальмують розвиток сегмента приватних клієнтів для юридичного ринку. Серед них можна назвати відсутність дієвого протекціонізму в галузі, корупцію в органах влади, низьку правову культуру населення тощо. Суттєвою проблемою є також нестача кваліфікованих кадрів і відсутність об'єктивної інформації про сегмент приватних клієнтів для юридичного ринку та його низька привабливість порівняно з бізнес-сегментом, представленим підприємствами та установами. Це зумовлює необхідність наукового вивчення питань, пов'язаних із розробкою організаційно-економічних механізмів формування та розвитку регіонального ринку юридичних послуг на основі дослідження впливу чинників на обсяги реалізації даних послуг у регіоні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти формування системи регіональних ринків загалом та окремих регіональних ринків зокрема знайшли своє відображення в дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних теоретиків та практиків: А. Байматова, М. Долішнього, С. Дорогунцова, Е. Лібанової, Р. Манн, М. Новосолова, В. Павлова, І. Шевчук, О. Філонич, Л. Чернюк, Р. Шніпера та ін. Проте наукові та практичні засади формування та розвитку регіонального ринку юридичних послуг, його структури, механізмів функціонування, напрямів розвитку досліджені недостатньо, і сьогодні ними займаються переважно практикуючі фахівці юридичного бізнесу або представники правових наук.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Складність, недостатня вивченість і невирішеність на теоретичному, методологічному та прикладному рівнях питань застосування в Україні світового досвіду регулювання регіональних ринків юридичних послуг зумовили вибір теми статті, постановку її мети, завдань і визначило логіку дослідження.

Мета статті полягає у розробці методики встановлення впливу чинників на обсяги реалізації юридичних послуг у регіоні шляхом використання методу кореляційного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динамічність складу професійних учасників регіонального ринку юридичних послуг визначається також попитом, який формують клієнтські сегменти. Зокрема, протягом 2010–2015 рр. для всіх його учасників пріоритетним був діловий сегмент, представлений фізичними та юридичними особами, підприємствами та установами. За експертними оцінками, найбільшу частку ринку юридичних послуг в Україні становлять українські підприємства (установи), юридичні особи – 44,8%, на іноземні компанії припадає 42,9%, на вітчизняних та іноземних підприємців – 8,0% та 4,3% відповідно [3, с. 33].

Недостатня активність населення як клієнтського сегмента на ринку юридичних послуг може бути пов'язана з двома чинниками: зростанням (зменшенням) рівня доходів та низьким рівнем правової культури. Активізація ділового сегмента безпосередньо пов'язана з рівнем збільшення ділової активності підприємств та установ – суб'єктів економічної діяльності.

Як результат дослідження показників розвитку ринку юридичних послуг України було висунуто припущення:

– динаміка показників обсягу юридичних послуг, реалізованих підприємствам (установам), пов'язана зі зміною показника ділової активності, представленого індексом промислової продукції у регіональному розрізі;

– динаміка показників обсягу юридичних послуг, реалізованих населенню, пов'язана із динамікою рівня витрат домогосподарств у регіональному розрізі.

Щоб зв'язувати наявність зв'язків між двома парами факторів, було застосовано методику кореляційного аналізу [4]. Коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона використовують, щоб оцінити тісноту (силу) зв'язку між двома змінними у випадках, якщо: 1) зв'язок лінійний; 2) обидві змінні виміряні в кореляційній або інтервальної шкалах. Коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона:

$$r = \frac{\overline{cov}(X, Y)}{\sigma_x \sigma_y}$$

відношення вибіркового коефіцієнта коваріації

$$\overline{cov}(X, Y) = \frac{1}{n-1} \sum_i (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})$$

до добутку вибірових середніх квадратичних відхилень S_x, S_y :

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_i (x_i - \bar{x})^2}, \sigma_y = \sqrt{\frac{1}{n-1} \sum_i (y_i - \bar{y})^2},$$

де x_i, y_i – числові значення розглянутих змінних, n – обсяг вибірки.

Після підстановки маємо:

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{[\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2] \cdot [\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2]}}$$

Величина вибіркового коефіцієнта лінійної кореляції Пірсона, як і генерального, змінюється в межах від -1 до +1. За малого обсягу вибірки ($n < 100$) значення коефіцієнта Пірсона необхідно коригувати за формулою:

$$r' = r \cdot \left[1 + \frac{1-r^2}{2(n-1)} \right].$$

Вибірковий коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона, як і всі вибіркові характеристики, є випадковою величиною і під час повторення вимірів може набирати інших значень, тому для незалежних випадкових величин, для яких генеральний коефіцієнт кореляції ρ дорівнює нулю, вибірковий коефіцієнт r може помітно відрізнитись від нуля, і навпаки. У зв'язку з цим завжди виникає важлива практична задача, яка полягає у перевірці значущості вибіркового коефіцієнта кореляції.

Нульова гіпотеза h_0 полягає у відсутності лінійного кореляційного зв'язку між досліджуваними перемінними в генеральній сукупності: $\rho = 0$. Альтернативною гіпотезою h_1 є твердження про те, що генеральний коефіцієнт кореляції ρ відмінний від нуля: $\rho \neq 0$.

Перевірку нульової гіпотези здійснюють залежно від обсягу вибірки. Щоб перевірити гіпотезу про відсутність кореляції між величинами, що досліджують, використовують перетворення Фішера:

$$u = \frac{1}{2} \ln \frac{1+r'}{1-r'}$$

де r' – скореговане значення вибіркового коефіцієнта кореляції.

Перевірка нульової гіпотези $\rho=0$ полягає в обчисленні значення та порівняння його з критичним:

$$u_\alpha(n) = z_{1-\alpha/2} \frac{1}{\sqrt{n-3}},$$

де $z_{1-\alpha/2}$ – квантілі нормованого розподілу: $z_{1-\alpha/2}=1,960$ для $\alpha=0,05$ та $z_{1-\alpha/2}=1,960$ для $\alpha=0,01$.

Якщо емпіричне значення u потрапляє в область допустимих значень, тобто якщо виконується умова $|u| \leq u_\alpha(n)$, нульова гіпотеза $\rho=0$ не відхиляється. Вважають, що лінійного кореляційного зв'язку між величинами, що розглядають, немає. Кореляцію вважають значущою, якщо емпіричне значення u потрапляє в критичну область: $|u| > u_\alpha(n)$.

Межі довірчого інтервалу для генерального коефіцієнту кореляції за обмеженого обсягу вибірки визначають як

$$r_1 < \rho < r_2, \quad r = \frac{e^{2u} - 1}{e^{2u} + 1},$$

де u знаходять з виразу $u = \ln \frac{1+r}{1-r}$ для $u_1 = u - u_\alpha(n)$ та $u_2 = u + u_\alpha(n)$

Сила зв'язку характеризується також абсолютною величиною коефіцієнта кореляції. Чим ближче до 1 або -1 значення кореляції, тим сильніший зв'язок. Якщо значення розміщене ближче до 0, то це означає слабкий зв'язок. Якщо ж коефіцієнт кореляції від'ємний, це означає наявність протилежного зв'язку: чим вище значення однієї змінної, тим нижче значення іншої.

Щоб словесно описати величину коефіцієнта кореляції, використовують такі градації (табл. 1).

Перевіримо тісноту зв'язку між динамікою показників обсягу юридичних послуг, реалізованих підприємствам (установам), та зміною показ-

ника ділової активності, представленого індексом промислової продукції (ІПП) за регіонами України.

Таблиця 1

Градації значення коефіцієнта кореляції

Значення коефіцієнта кореляції (за модулем)	Інтерпретація
До 0,2	Дуже слабка кореляція
До 0,5	Слабка кореляція
До 0,7	Середня кореляція
До 0,9	Висока кореляція
Понад 0,9	Дуже висока кореляція

Значення показників згруповано за областями, після чого проведено вибірку статистичних даних, здійснено розрахунок коефіцієнта кореляції (табл. 2) та побудовано гістограми емпіричного та теоретичного розподілів для кожної змінної та діаграма розсіювання з довірчими інтервалами та рівняння регресії (рис. 2).

Вибіркові середні значення для ІПП і обсягу реалізованих правових послуг підприємствам (установам) знаходимо за результатами першого та другого стовпчиків:

$$\bar{x} = \frac{2573,4}{23} = 111,89, \quad \bar{y} = \frac{11347585,3}{23} = 493373,27.$$

Вибірковий коефіцієнт кореляції можна знайти за формулою

$$r = \frac{-126191795,2}{\sqrt{2336,23 \cdot 1,0265 \cdot 10^{13}}} = -0,81.$$

Оскільки вибірка не є великою, необхідно розрахувати скорегований коефіцієнт кореляції:

$$r' = -0,81 \left[1 + \frac{1 - (-0,81)^2}{2(23 - 3)} \right] = -0,88.$$

Таблиця 2

Розрахунок коефіцієнта кореляції для визначення зв'язку між ІПП та обсягом реалізованих правових послуг підприємствам (установам) за регіонами України за період 2010–2015 рр.

№ з/п	ІПП (x_i)	Обсяг реалізованих правових послуг підприємствам (установам) (у ринкових цінах), тис. грн. (y_i)	$x_i - \bar{x}$	$y_i - \bar{y}$	$(x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})$	$(x_i - \bar{x})^2$	$(y_i - \bar{y})^2$
1	89,9	1496402,7	-21,99	1003029,4	-22053564,38	483,43	1006068029596,33
2	95,7	1677935,5	-16,19	1184562,2	-19174457,25	262,02	1403187667472,09
3	95,9	1237712,6	-15,99	744339,3	-11899720,44	255,58	554041032359,59
4	99,5	1677935,5	-12,39	1184562,2	-14673120,79	153,44	1403187667472,09
5	102	1123319,5	-9,89	629946,2	-6228250,95	97,75	396832247761,20
6	104,1	1068320,8	-7,79	574947,5	-4477091,39	60,64	330564657753,51
7	108	1505149,4	-3,89	1011776,1	-3932729,81	15,11	1023690929319,53
8	111,2	1335135,7	-0,69	841762,4	-578254,19	0,47	708563981971,80
9	112,6	4358,4	0,71	-489014,9	-348688,87	0,51	239135546908,19
10	112,7	1628,8	0,81	-491744,5	-399809,64	0,66	241812627624,02
11	112,8	34582,4	0,91	-458790,9	-418896,02	0,83	210489065985,89
12	113,4	5304,6	1,51	-488068,7	-738469,12	2,29	238211030455,24
13	113,6	74595,2	1,71	-418778,1	-717385,05	2,93	175375075190,32
14	114,4	1386,2	2,51	-491987,1	-1236384,91	6,32	242051280897,52
15	114,7	46392,9	2,81	-446980,4	-1257375,23	7,91	199791454663,44
16	115,8	6187,0	3,91	-487186,3	-1906381,07	15,31	237350465489,28
17	116,1	34967,5	4,21	-458405,8	-1931283,46	17,75	210135853556,82
18	116,6	2262,3	4,71	-491111,0	-2314627,37	22,21	241189988697,82
19	117,1	6261,3	5,21	-487112,0	-2539335,9	27,18	237278075129,46
20	125,3	1305,9	13,41	-492067,4	-6600121,08	179,91	242130300469,68
21	125,7	2257,9	13,81	-491115,4	-6783798,01	190,8	241194310493,75
22	126,7	2981,2	14,81	-490392,1	-7264199,11	219,43	240484386156,74
23	129,6	1202,0	17,71	-492171,3	-8717851,17	313,75	242232562865,19
Σ	2573,4	11347585,3			-126191795,2	2336,23	1,0265·10 ¹³

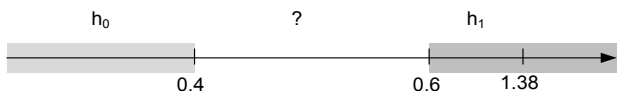
Перевірмо, чи є розрахований коефіцієнт кореляції значущим. Нульовою гіпотезою h_0 є припущення про те, що коефіцієнт кореляції для генеральної сукупності дорівнює нулю: $\rho=0$, а альтернативна гіпотеза h_1 полягає в тому, що коефіцієнт кореляції для генеральної сукупності не дорівнює нулю: $\rho \neq 0$.

Для перевірки нульової гіпотези знаходимо емпіричне значення:

$$u = \frac{1}{2} \ln \frac{1+(-0.88)}{1-(-0.88)} = -1.38,$$

яке порівнюємо з критичними значеннями:

$$u_{0,05} = \frac{1,96}{\sqrt{23-3}} = 0,4, \quad u_{0,01} = \frac{2,576}{\sqrt{23-3}} = 0,6.$$

Емпіричне значення $|u|=1.38$ потрапляє в критичну область, що дає змогу відхилити нульову гіпотезу. Отже, коефіцієнт кореляції значно відхиляється від нуля ($p < 0.01$).

Коефіцієнт кореляції вказує на суттєвий обернений зв'язок між динамікою показників обсягу правових послуг, реалізованих підприємствам (установам), та зміною показника ділової активності, представленого індексом промислової продукції.

Для побудови 95% довірчого інтервалу для коефіцієнта кореляції для генеральної сукупності знаходимо $u_1 = -1.38 - 0.4 = -1.78$ та $u_2 = -1.38 + 0.4 = -0.98$.

Межі довірчого інтервалу встановлюємо за формулами:

$$r_1 = \frac{e^{2(-1.78)} - 1}{e^{2(-1.78)} + 1} = \frac{-0,97}{1,03} = -0,94, \quad r_2 = \frac{e^{2(-0.98)} - 1}{e^{2(-0.98)} + 1} = \frac{-0,86}{1,14} = -0,75.$$

Таким чином, результати дослідження свідчать про наявність високого

($|r| > 0.7$) оберненого ($r < 0$) лінійного кореляційного зв'язку між динамікою показників обсягу юридичних послуг, реалізованих підприємствам (установам), та зміною показника ділової активності, представленого індексом промислової продукції. Коефіцієнт кореляції генеральної сукупності з імовірністю 95% лежить в інтервалі: $-0,75 < \rho < -0,94$. Гістограми емпіричного та теоретичного розподілів для кожної змінної та діаграма розсіювання з довірчими інтервалами та рівняння регресії наведено на рис. 1.

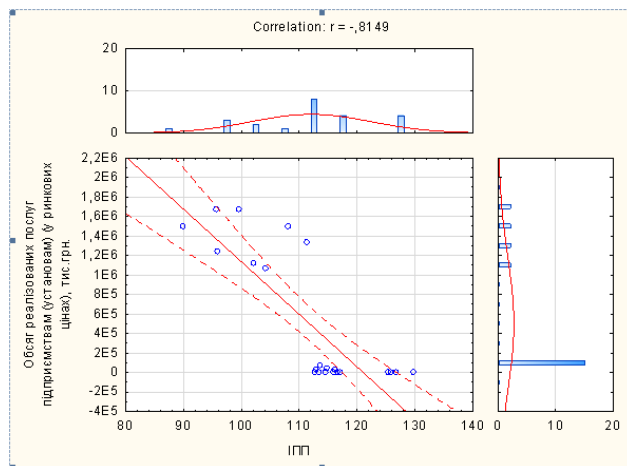

Рис. 1. Діаграма залежності ІПП (індексу промислової продукції) від обсягу юридичних послуг, реалізованих підприємствам (установам)

Аналогічні розрахунки проведемо по споживчому сегменту ринку юридичних послуг, щоб визначити наявність кореляційного зв'язку між динамікою показників обсягу реалізованих юридичних

Таблиця 3

Розрахунок коефіцієнта кореляції для визначення зв'язку між рівнем витрат домогосподарств та обсягом реалізованих правових послуг підприємствам (установам) по регіонах України за період 2010–2015 рр.

№ з/п	Сукупні витрати домогосподарств, грн. (x_i)	Обсяг реалізованих правових послуг населенню (у ринкових цінах), тис. грн. (y_i)	$x_i - \bar{x}$	$y_i - \bar{y}$	$(x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})$	$(x_i - \bar{x})^2$	$(y_i - \bar{y})^2$
1	2329,1	663,2	-773,7	-8788,2	6799365,1	598597,0	77232877,7
2	2612,11	416,1	-490,7	-9035,3	4433457,0	240767,3	81637076,3
3	2758,45	396,4	-344,3	-9055,0	3118011,2	118570,4	81993456,2
4	2850,86	588,2	-251,9	-8863,2	2232916,2	63469,0	78556736,3
5	2864,05	507,9	-238,7	-8943,5	2135181,1	56997,0	79986618,1
6	2884,55	119,8	-218,2	-9331,6	2036538,0	47628,9	87079202,9
7	2892,58	1526,8	-210,2	-7924,6	1665838,9	44188,4	62799662,5
8	2894,36	1447,2	-208,4	-8004,2	1668324,2	43443,3	64067598,8
9	2908,31	1615,4	-194,5	-7836,0	1523953,6	37822,7	61403269,1
10	2909,39	787,1	-193,4	-8664,3	1675684,4	37403,7	75070507,1
11	3006,12	914,5	-96,7	-8536,9	825268,5	9345,2	72879068,1
12	3028,84	981,0	-74,0	-8470,4	626391,9	5468,7	71748079,5
13	3079,42	1688,7	-23,4	-7762,7	181418,6	546,2	60259880,9
14	3136,42	1605,0	33,6	-7846,4	-263871,5	1130,9	61566366,6
15	3144,66	2343,0	41,9	-7108,4	-297626,3	1753,1	50529689,1
16	3151,44	2416,8	48,7	-7034,6	-342231,1	2366,8	49485932,1
17	3221,48	5636,4	118,7	-3815,0	-452803,4	14087,2	14554406,7
18	3456	49096,3	353,2	39644,9	14002947,8	124757,0	1571716208,2
19	3591,8	42888,1	489,0	33436,7	16350853,1	239130,3	1118011314,7
20	3948,53	49661,2	845,7	40209,8	34006997,0	715275,3	1616826101,3
21	4490,13	33180,8	1387,3	23729,4	32920701,5	1924711,0	563083294,4
Σ	65158,6	198479,9			124847315,7	4327459,2	6000487347

послуг для населення та динамікою рівня витрат домогосподарств у регіональному розрізі. Вибіркові дані та розрахунки, подані в табл. 3, засвідчили наявність високого ($r > 0,7$) прямого ($r > 0$) лінійного кореляційного зв'язку між динамікою показників обсягу юридичних послуг та динамікою рівня витрат домогосподарств. Коефіцієнт кореляції генеральної сукупності з імовірністю 95% лежить в інтервалі $0,52 < \rho < 0,9$. Гістограми емпіричного та теоретичного розподілів для кожної змінної та діаграму розсіювання з довірчими інтервалами та рівняння регресії наведено на рис. 3.

Середні значення для вибірки з генеральної сукупності значень сукупних витрат домогосподарств та обсягу реалізованих правових послуг населенню знаходимо за формулами:

$$\bar{x} = \frac{65158.6}{21} = 3102.79 \quad \bar{y} = \frac{198479.9}{21} = 9451.42.$$

Коефіцієнт кореляції для вибірки

$$r = \frac{124847315.7}{\sqrt{4327459.2 \cdot 6000487347}} = 0.77.$$

Оскільки вибірка не є великою, необхідно розрахувати скорегований коефіцієнт кореляції, який становить

$$r' = 0.77 \left[1 + \frac{1 - 0.77^2}{2(21 - 3)} \right] = 0.78.$$

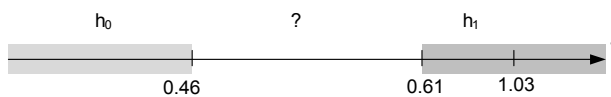
Перевірмо, чи є розрахований коефіцієнт кореляції значущим. Нульовою гіпотезою h_0 є припущення про те, що коефіцієнт кореляції для генеральної сукупності дорівнює нулю: $\rho = 0$, а альтернативна гіпотеза h_1 полягає в тому, що коефіцієнт кореляції для генеральної сукупності не дорівнює нулю: $\rho \neq 0$.

Для перевірки нульової гіпотези розрахуємо емпіричне значення

$$u = \frac{1}{2} \ln \frac{1 + 0.78}{1 - 0.78} = 1.03,$$

яке порівнюємо з критичними значеннями

$$u_{0.05} = \frac{1.96}{\sqrt{21 - 3}} = 0.46, \quad u_{0.01} = \frac{2.576}{\sqrt{21 - 3}} = 0.61,$$

Емпіричне значення $t = 1.03$ потрапляє в критичну область, що дає змогу відхилити нульову гіпотезу. Отже, коефіцієнт кореляції значно відхиляється від нуля ($p < 0,01$) і вказує на суттєвий прямий зв'язок між динамікою показників обсягу юридичних послуг та динамікою рівня витрат домогосподарств. Для побудови 95% довірчого інтервалу для коефіцієнта кореляції для генеральної сукупності знаходимо $u_1 = 1,03 - 0,43 = 0,57$ та $u_2 = 1,03 + 0,43 = 1,49$.

Список літератури:

1. Рынок юридических услуг Украины // Юридическая практика / Юридические фирмы Украины. Ежегодное исследование рынка ; глав.ред. О. Усенко. – К. : Юридическая практика, 2013. – С. 113–144.
2. Всеукраинская исследовательская программа : 50 ведущих юридических фирм Украины 2015 года. Ежегодное исследование. – К. : Юридическая практика, 2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : // <http://top50.com.ua>
3. Николаева Т.Н. Причины есвази / Т.Н. Николаева // Бизнес. – 2013. – № 29. – С. 32–34 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.business.ua/articles/konyuktura/Prichinnye_svyazi-54044/
4. Харченко М.А. Корреляционный анализ : [учеб. пособ. для вузов] / М.А. Харченко. – Воронеж : Изд-во ВГУ, 2008. – 31 с.

Межі довірчого інтервалу встановлюємо за формулами

$$r_1 = \frac{e^{2 \cdot 0,57} - 1}{e^{2 \cdot 0,57} + 1} = \frac{2,13}{4,13} = 0,52, \quad r_2 = \frac{e^{2 \cdot 1,49} - 1}{e^{2 \cdot 1,49} + 1} = \frac{18,68}{20,69} = 0,9.$$

Отже, результати дослідження свідчать про наявність високого ($r > 0,7$) прямого ($r > 0$) лінійного кореляційного зв'язку між динамікою показників обсягу юридичних послуг та динамікою рівня витрат домогосподарств. Коефіцієнт кореляції генеральної сукупності з імовірністю 95% лежить в інтервалі: $0,52 < \rho < 0,9$. Гістограми емпіричного та теоретичного розподілів для кожної змінної та діаграму розсіювання з довірчими інтервалами та рівняння регресії наведено на рис. 2.

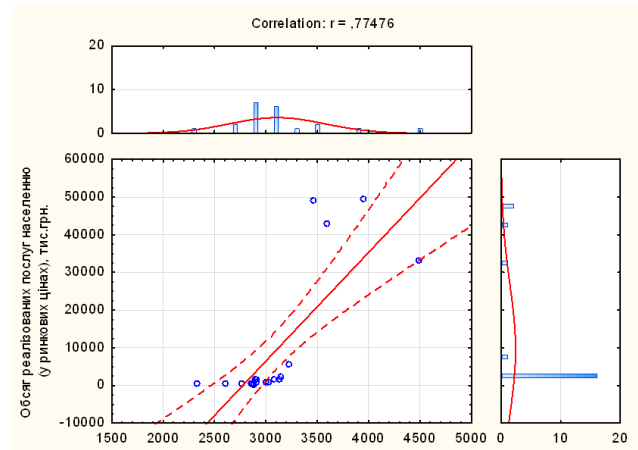

Рис. 2. Діаграма залежності обсягу юридичних послуг та рівня витрат домогосподарств

Висновки. Таким чином, на підставі проведеного кореляційного аналізу було отримано такі результати: підтверджується наявність кореляційного зв'язку між динамікою показників обсягу юридичних послуг, реалізованих підприємствам (установам), та зміною показника ділової активності, представленого індексом промислової продукції. Зв'язок має обернений характер, тобто зростання індексу промислової продукції супроводжується зменшенням обсягів реалізації правових послуг підприємствам (установам); підтверджується наявність кореляційного зв'язку між динамікою показників обсягу юридичних послуг та динамікою рівня витрат домогосподарств у регіональному розрізі, який має прямий характер. Обернений кореляційний зв'язок по діловому сегменту може свідчити про те, що за збільшення попиту на юридичні послуги на рівні підприємства, обґрунтованим економічним рішенням є утримання внутрішніх консультантів замість використання послуг зовнішньої юридичної фірми на правах аутсорсингу.

Хохуляк О. О.

Новокаховський гуманітарний інститут
Открытого международного университета развития человека «Украина»

РАЗРАБОТКА МЕТОДИКИ ОЦЕНКИ ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ НА ОБЪЕМЫ РЕАЛИЗАЦИИ ЮРИДИЧЕСКИХ УСЛУГ В РЕГИОНЕ

Резюме

Сформулировано предположение, что недостаточная активность населения как клиентского сегмента на рынке юридических услуг связана с двумя факторами – увеличением (уменьшением) уровня затрат домохозяйств и низким уровнем правовой культуры. Активизация делового сегмента связана с уровнем увеличения деловой активности предприятий и учреждений региона. Для выяснения наличия связей между двумя парами факторов автором была применена методика корреляционного анализа.

Ключевые слова: юридическая услуга, региональный рынок юридических услуг, методика корреляционного анализа.

Khokhuliak O. O.

Nova Kakhovka Humanities Institute of
Open International University human development "Ukraine"

METHODOLOGY OF ESTABLISHING OF THE FACTORS INFLUENCE ON VOLUMES OF LEGAL SERVICES' REALIZATION IN THE REGION

Summary

It is suggested in the article that an insufficient activity of the population as a client segment on the legal services' market may be related to two factors – growth (decrease) of the level of household spending and a low level of legal culture. Activation of business segment is directly connected with the level of increase of business activity of enterprises and institutions of the region. To determine the evidence of connections between the two pairs of factors author applied the method of correlation analysis.

Key words: legal service, legal services' regional market, methods of correlation analysis.